

Bijlage 2 – Instructie DNA-afname door dierenarts bij landbouwhuisdieren bij vermoedelijke wolvenaantal

Instructie veldbemonstering bijtonden, ten behoeve van DNA-analyse van een levend landbouwhuisdier door een dierenarts.

Uitgangspunt:

Er zijn één of meerdere levende gebeten/verwonde landbouwhuisdieren aangetroffen waarbij het vermoeden bestaat dat een wolf als predator niet kan worden uitgesloten. Er zijn verder geen dode dieren gevonden. De taxateur is niet reeds ter plaatse *en medisch handelen is direct noodzakelijk vanuit dierenwelzijn*.

Algemene aanwijzingen:

- Het grootste gevaar bij dit type bemonstering bestaat uit besmetting met materiaal uit een andere bron. Werk daarom altijd met handschoenen aan, en probeer elk contact tussen swab en eventueel vervuilde oppervlakken (anders dan de bijtound) te vermijden.
- Bemonstering dient zo snel mogelijk na vondst plaats te vinden, maar in elk geval binnen 24 uur na de vermeende aanval. Bij bemonstering >24h is de kans op succes gering.
- Bemonster bij voorkeur in duplo per bijtound per verwond dier, met een max van 5 swabs per casus.
- Bij meerdere dieren per casus: kies de meest kansrijke wonden (maximaal 5 swabs per casus).

Benodigde materialen per kadaver:

- Medische swabs, in een steriele verpakking en waarin de gebruikte swab weer kan worden opgeborgen.
- Lege 'griplock' zakjes, om gebruikte swabs in te bewaren en waarop de datum en locatie en dergelijke geschreven kan worden.
- Steriel water, bijv. in een 2 mL Eppendorf vaatje
- Medische (wegwerp-) handschoenen, zo schoon mogelijk.
- Buis met voorraad (oranje) silica-korrels (eventueel kan de taxateur dat bij overdracht doen).

Veldprotocol voor swab-bemonstering per bijtound (zie foto op de volgende pagina):

1. Doe schone handschoenen aan.
2. Pak een swab uit de steriele container, zonder hierbij de katoenen top van de swab aan te raken.
3. Doe enkele silica-korrels in de lege container en leg de container even veilig weg. Silica onttrekt vocht aan het monster om zodoende mogelijke DNA-afbraak te remmen. *Eventueel kan de taxateur dit bij overdracht van de monsters doen.*
4. *Optioneel:* indien het wondoppervlak (te) droog lijkt, maak de top van de swab licht vochtig door er een beetje steriel water op te druppelen.

Let op: als de wond al duidelijk nat is, sla deze stap dan over.

5. Rol de top van de swab over het oppervlak van de wond. Denk hierbij met name aan duidelijke bijtgate van tanden en beweeg de swab ook in en door deze gaten. Denk hierbij creatief na hoe de bek met tanden waarschijnlijk heeft gestaan bij het bijten en dus waar het speeksel van de predator kan worden verwacht.
 - Voorbeeld 1: Meerdere hoektandperforaties worden waargenomen: het speeksel kan hier veelal worden verwacht in de vacht rondom de perforaties.
 - Voorbeeld 2: Een huidflap is bij een aanval losgerukt: het speeksel kan hier veelal worden verwacht aan de buitenzijde van het uiteinde van de desbetreffende huidflap.
6. Steek de swab met de vuile kant in de container van de swab (met enkele silicakorrels).
7. Steek de swab & container in een griplock zakje en schrijf daarop de volgende gegevens:
 - Datum
 - Locatie
 - Naam gedupeerde dierhouder
 - Naam dierenarts (bemonsteraar)
 - (*Optioneel*): Enkele gewenste opmerkingen met betrekking tot de casus
8. Herhaal stap 2-7 nogmaals met een nieuwe swab voor dezelfde bijtwond of een andere wond. De swabs kunnen in dezelfde griplock zak. Neem enkele, maar maximaal 5, swabs per casus.
9. Zorg dat de taxateur het monster ontvangt en laat hem/haar zorgen dat
 - (I) het monster goed geadministreerd wordt,
 - (II) eventueel silica-korrels worden toegevoegd, en
 - (III) de verzending naar het laboratorium correct wordt geregeld.



- - -